

Inatsisartunut ilaasortaq
Suka.K.Frederiksen
Siumut

Ulloq: 11. august 2016

Suliap normua 2016-11955
J. nr. 01.05

Postboks 1605
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34 50 00
Allak. (+299) 32 20 42
E-mail: tax@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuut/moms pillugit § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 203-imut akissuteqaat

Asasara Suka K. Frederiksen

Nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuusersueriaatsimik eqqussisinnanissaq pillugu Inatsisartut suleriaasiat naapertorlugu § 37 nr. 1 aqqutigalugu arlalinnik apeqquteqarputit.

Aallaqqaasiutigalugu ilisimatitsissutigineqassaaq Danmarkimi nunallu allat nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuusersueriaasiat allaffeqarfimmi itinerusumik immikkut ilisimasaaqarfigineqanngimmat. Tamatuma saniatigut pineqartup akiniarnissaa pisariusorujussuuvoq, taamaattumillu § 37 naapertorlugu apeqqut aqqutigalugu tamakkiisumik akissuteqartoqarsinnaassanani.

1. Nunatta karsianut qanoq naleqassava nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuut atorunnaarsinneqaraluarpata?

500 mio. kr. missaanik naleqassaaq. Kisitsisit eqqortut aningaasanut inatsimmi nunatta karsiatalu naatsorsuutaani takuneqarsinnaapput.

2. Nalinginnaasumik nioqqutissanut moms-imik eqqussigaanni s.a. 5 % / 10 % Nunatta Karsianut qanoq angitigisumik isaatitsissutaasinnaassava?

Apeqqutigineqartoq erseqqissumik akissuteqarfigineqarsinnaanngilaq nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuusersueriaatsit ilusersorneqarneri apeqqutaasussaammata.

Kalaallit Nunaanni nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuusersueriaaseq danskit (EU-p) akitsuusersueriaasiatut ilusersorneqarsimasuuppat, akitsuutissaq 25%-imut inissinneqarsimatillugu akitsuutinit isertinneqartartut nunap tunisassiaasa ataatsimut nalingisa 9,5 %-iisa missaanik annertussuseqartarlutik, Kalaallit Nunaanni assingusumik aqqis-suussinikkut akitsuutip 5%-imut inissinneratigut isertitassat 270 mio. kr.-t missaaniissagaluarput, 10%-imillu inissinneqarapata isertitassat 540 mio. kr. missaaniissagaluarlutik.

Akitsuuseeriaatsimik eqqussineq pisortanut namminersortunullu annertuumik allaffissornermik pilersitsissaaq. Kalaallit Nunaanni akitsuuseeriaatsimik eqqussuinermi ilaatigut makku ilanngullugit eqqarsaatigisariaqarput:

- Nioqqutissat sullissinerillu suut akitsuuserneqartassanngillat?

- Sullissinerittassunga ilanngullugit sullissinerit Kalaallit Nunaata avataani ingerlanneqartartut qanoq iliorfigineqassappat?
- Nunatsinni nammineq nioqutissanik tunisassiorneq niuernerlu qanoq pineqassappat?
- Akitsuusersuinissamik pisussaaffik qaqugu atuutilersinneqassava?
- Akitsuutip annertussusissaa?
- Nalunaarsuisarnissamik naatsorsuisarnissamillu aalajangersakkat?
- Qanoq iliornikkut isumannaatsumik atortinneqarsinnaava?

Akitsuusersuisarneq naatsumik oqaatigalugu tassaavoq nioqutissanik sullissinernillu nunatsinni eqqunneqartunik aamma nioqutissanik sullissinernillu tunineqartunik tassunga ilanngullugit nioqutissianik sullissinernillu Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartunik akitsuusersuisarneq. Kikkulluunniit aallaaviatigut akitsuutinik akiliisartussanngusapput atuisartut minillugit.

Akitsuummik akiliisussaataitaagaanni aalajangertariaqarpoq nioqutissiat sullissinerilluunniit tunisartakkat sorliit akitsuusigassaannnginersut imaluunniit minnerusumik akitsuusertagassaassanersut. Nioqutissanut sullissinernulluunniit aalajangersimasunut tunngatillugu immikkut malittarisassiornerit immikkullu inatsisiliortarnerit amerliartortillugit akitsuuseeriaasissat pisariunerat annertusiarpoq. Akitsuuseeriaatsit pisariunerusumik aaqjissorneqarsimatillugit inuussutissarsiortunut pisortanullu oqartussaasunut allaffisornikkut suliaassat annertunerussapput.

Danskita akitsuusersueriaasianni ilaatigut suliffeqarfiit piortanit pigineqartut, nioqutissanik sullissinernillu inuussutissarsiortunik unammillerteqarlutik ingerlatsinngitsut, akitsuummik akiliisinneqarneq ajorput. Inuiaqatigiit kalaallit aningaasaqarniarneranni pisortat taamak pingaaruteqartigisumik inissisimatillugit niueriaatsit pisortortariaatsillu equinneqarsinnaapput.

3. 5/10 %-imik moms-imik eqqussisoqarneratigut (tupa, imigassat aalakoornartortallit biilillu ilanngunnagit) qanoq annertutigisumik isertitsissutaassava?

Siuliani apeqqutigineqartutulli apeqqut tamakkiisumik akineqarsinnaanngilaq, tunisassiat amerlassusaat aallaavigalugit tamakkiisumik kaaviiartitat apeqqutaasussaammata.

Akitsuutinut tunngatillugu kisitsisitigut paasissutissat tunngavigalugit naatsorsukkallu pissarsiarineqarsinnaasut naapertorlugit tunisassianut pineqartunut tunngatillugu pisisussavinnut tunisinermi kaaviiartitat ukiumut 800 mio. kr.-t missaaniittussatut nalileneqarput, taamaasillunilu nalilerpoq akitsuutissat 5%-imut aamma 10%-imut inissinneqarnerisigut akitsuutaajunnartut aqutigalugit isertitassat 40 mio kr.-t 80 mio. kr.-llu akornanni annikilleriassasut.

4. MOMS-imik atuutsitsilernissamut/atuutsitsinngilernissamut suut toqqamavilersuutaappat?

Akitsuutinik atuutilersitsineq aningaasanik ajunngitsumik aalajaatsumillu isaatitsinnaanissamut aqutissaavoq aammalu oqaatigineqareersutut akitsuusiisarneq immikkoortunut akitsuusiisarnermut sanilliullugu equngalersitsitiginaviannngilaq, tunisassianimmi akitsuusersukkanik pisinnginnikkut akitsuutinik akiliinissaraluaq pinngitsoortinneqarsinnaammata. Taamaaliornissarlu akitsuusersuisarneq aqutigalugu periarfisqaqarnaviarani.

Akitsuusersuisalernikkut qularnanngitsumik nunatsinni Namminermit/najukkani ataasiakkaanni aningaasanik kaaviiartitsisarneq annertusineqarsinnaavoq, inuit ataasiakkaat nunanit allanit pisiarisartagaat akitsuuserneqartalissammata, taamaasilluni inuit ataasiakkaat namminneerlutik nunanit allanit pisiniartarnerat ajornarnerulaalersussaassammat. Naatsorsuutigineqarsinnaavoq nammineerluni avataanit pisiniartartut pisiarisartagaat imaluunniit pisiarisartagaasa nalingi apparissasut pisarissersorneqalernerup kingunerisaanik.

Akitsuusersuisarnerup eqqunneqannginnissaanut tunngavilersuutigineqarsinnaavoq nakkutilliisarnissaq eqqarsaatigalugit aammalu suliffeqarfiit eqqortumik allaffissornikkut suliassaata aqqissorneqanngippata taamaasiorneq allaffissornerujussuarmik pilersitsissammat.

Moms-imik akitsuutinilluunniit eqqussineq akit qaffannerannik kinguneqassaaq aalajangersimasunut akitsuusersuinerit assigalugit innuttaasuni pissakinnerusunut annertunerusumik eqquissaaq.

Ilutigalugu akileraarutit akitsuutinilluunniit aqutigalugit oqilisaasoqanngippat akitsuusersuisalerneq akissarsiat pisissutaasinnaasut appariarnerannik taamaasillunilu aningaasat atuinnissamut atugassat ikileriarnerannik kinguneqassaaq.

Tamatuma saniatigut akitsuutinik akiliisannginnerit imaluunniit peqquserluuteqartarnerit arleqqutigineqarsinnaapput soorluttaaq suliffeqarfiit imminnut tunisaqaqatigiittartut akitsuutinik unittoormikkut akiliinngitsoorarsinnaanissaat arleqqutigineqarsinnaasoq.

Kiisalu akitsuusersueriaatsinik eqqussinerit qularnanngitsumik innuttaasut akiitsoqarnerulernerannik kinguneqassapput.

a Apeqqummut inuulluarniutit (luksusvarer) s.a. assiliissutit, TV-t, angallatit il.il. ilaatinngit.

Naatsorsuutigaara apeqqummut 3-mut apeqqutigineqartumi isumagineqartut uani pineqartut. Apeqqummi matumanissaaq atuisartuinnut tunisinermi tamakkiisumik kaaviiartinneqartut annertussusaat apeqqutaassapput, tassungali tunngatillugu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq angallatit nuannaariutit saniatigut tunisassiat allat pineqartut tamakkiisumik kaaviiartinneqartartut annertunngimmata innuttaasut ikippallaarneri pis-sutaalluni.

Tamatuma saniatigut "ilaalu ilanngullugit" assigiinngitsorpasuarannik paasineqarsinnaavoq taamaattumillu tamakkiisumik akineqarsinnaanani, taamaattorli tunisassianut inuulluarniutinut akitsuusiisannginnikkut annaasat annikitsuararsuunissaat naatsorsuutigineqarpoq, immaqalu ukiumut 10 mio. kr.-nit 20 mio. kr.-nut annertussuseqassalutik akitsuutigineqartup annertussusaa apeqqutaalluni.

5. Moms atuutinneqalissappat pisortanut, niuertunut pisisartunullu qanoq kinguneqassava/sunniuteqassava?

Akitsuutinik eqqussineq inuiaqatigiinni tamanut annertuumik sunniuteqassaaq.

Pisortat eqqarsaatigalugit akitsuusiisarnermik eqqussineq massakkut akileraarusersuisarnermi allaffissornikkut unammilligassat annertoqataanik sunniuteqassaaq.

Akilaartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliarsuup 2011-imi isumaliutissiisummini nalilerpaa akitsuusiisarnermik eqqussineq pisortat namminersortullu allaffissornerulerneranik kinguneqassasoq. Tamannattaaq atuutissaaq akitsuuserseriaatsimik pisariitsumik nioqqutissanik amerlanngitsunik minitsilluni eqqussisoqaraluarpuunniit.

Suliffeqarfiit tamarmik angissusaat namminersortulluunniit ingerlatseqatigiiffittut ingerlatarineraat apeqqutaatinnagit akiitsutit eqqarsaatigalugit immikkut naatsorsuusiortartussaapput. Naatsorsuutigineqarpoq namminersorlutik inuussutissarsiteqartut/suliffeqarfiit mikinerit taatut immikkut naatsorsuusiortarsinnaanissamut periarfissaqarnaviangitsut taamaattumillu pineqartut akitsuutinut naatsorsugassaatik naatsorsuuserisarfinnut akuerisaasunut suliaritittariaqartassavaat aningaasartuuteqarnerunermik kinguneqartussamik.

Nioqqutissat nammineerluni eqqussat tamarmik tunngaviatigut akitsuuserneqartartussaapput, taamaattumillu nioqqutissanik taakkulu nalinginik nakkutilliinerit ullumikkornit annertunerujussuussallutik.

Tamakkiisumik isigalugu pisortat namminersortullu naatsorsuuserisunik ikinngitsunik atorfinitsitsisariaqarnissaat nalilerneqarpoq, ilaallu nunatta avataani pissarsiarineqartariaqarnissaat naatsorsuutigineqarluni naatsorsuuserinermik misilittagaqarluartut nuna-sinni amigaataareermata.

Akitsuusersuineramik eqqussineq nioqqutissat sullissinerillu eqqarsaatigalugit atuisartunut akit qaffanneranik kinguneqassaaq akitsuusiussap annertoqataanik. Tamatuma saniatigut akitsuusiisarnermik eqqussinikkut allaffissornermut aningaasartuutit nioqqutissanut akioreersut qaavisigut atuisartunit akilerneqartalernissaat naatsorsuutigisariaqarpoq.

Akilerartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliarsuup aalajangersimarpalutsumik nalilerpaa akilerartarneq eqqarsaatigalugu oqartussaasuit suliffeqarfiilluunniit inunnit ataasiakkaanit pigineqartut suliassaq illersorneqarsinnaasumik isumagisinnanaviangikkaat, naatsorsuuserisarnermi akileraaruseriffiullu nammineerlutik allaffissorneri eqqarsaatigalugit isumannaatsumik naatsorsuuserinissamut aammalu tamakku-ninnga suliqaarsinnaanissamut piginnaasat pigineqanngimmata, taamaattumillu akitsuusersuisalernissaq kaammattuutigisinnaanagu.

Taamatullu kaammattuuteqarneq uanga isumaqatigaara.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Randi Vestergaard Evaldsen
Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq